Socialförsäkringsutskottets betänkande

1982/83: 20

om anslag till försäkringsöverdomstolen och försäkringsrätterna (prop. 1982/83: 100)

Propositionen

Utskottet behandlar i detta betänkande de i proposition 1982/83: 100, bilaga 7 (socialdepartementet) under litt. B. Administration av socialförsäkring m. m. upptagna anslagen B 1. Försäkringsöverdomstolen och B 2. Försäkringsrätter, jämte motion.

1. Försäkringsöverdomstolen. Regeringen har under punkt B 1 (s. 26–27) föreslagit riksdagen att

till Försäkringsöverdomstolen för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 8 365 000 kr.

2. Försäkringsrätter. Regeringen har under punkt B 2 (s. 27–28) föreslagit riksdagen att

till Försäkringsrätter för budgetåret 1983/84 anvisa ett förslagsanslag av 38 640 000 kr.

Motionen

I motion 1982/83: 570 av Nils Svensson m. fl. (s) hemställs att riksdagen beslutar att hos regeringen begära att en ny försäkringsrätt inrättas i Malmö.

Utskottet

Genom beslut vid 1977/78 års riksmöte (prop. 1977/78: 20, SfU 1977/78: 15, rskr 113) infördes fr. o. m. den 1 januari 1979 en ny besvärsorganisation inom socialförsäkringen. Tre regionala försäkringsrätter, försäkringsrätten för Mellansverige, försäkringsrätten för Södra Sverige och försäkringsrätten för Norra Sverige, övertog de arbetsuppgifter som riksförsäkringsverkets besvärsavdelning och försäkringsrådet haft. Försäkringsdomstolen bibehöll sin ställning som högsta besvärsinstans och benämndes försäkringsöverdomstolen.

Försäkringsrätterna dimensionerades vid tillkomsten för att kunna ta emot och avverka ca 12 000 mål per år. Under de tre första verksamhetsåren kom emellertid in drygt 47 000 mål i stället för beräknade 36 000 mål. Dessutom övertog rätterna vid starten år 1979 drygt 11 000 mål, en siffra

som även den väsentligt översteg den beräknade. På grund härav och eftersom antalet avgjorda mål först under år 1981 motsvarat beräkningarna var målbalansen vid 1981 års utgång drygt 28000 mål. Detta innebar en genomsnittlig handläggningstid av målen på uppemot tre år.

Fr. o. m. budgetåret 1980/81 skedde dock vissa personalförstärkningar vid rätterna. Bl. a. ökades antalet domare från 53 till 66.

För att ytterligare minska målbalanserna vid försäkringsrätterna beslutade riksdagen under våren 1982 om ett flertal åtgärder (prop. 1981/82: 88, SfU 1981/82: 7 och rskr 141). Dessa åtgärder innebar ett utvidgat omprövningsförfarande i försäkringskassorna, överflyttning av vissa målgrupper till de allmänna förvaltningsdomstolarna, förenklingar och rationaliseringar i försäkringsrätternas arbetsmetoder och ändringar i försäkringsrätternas domförhetsregler. Samtidigt infördes också en fullföljdsbegränsning i försäkringsöverdomstolen.

I föreliggande budgetproposition anges att de under år 1982 beslutade åtgärderna har medfört en påtaglig minskning av måltillströmningen till försäkringsrätterna under det senaste halvåret, vilket innebär att ärendebalanserna nu minskar successivt. Vidare antas att den minskade ärendetillströmningen till försäkringsrätterna sannolikt kommer att leda till en minskning även hos försäkringsöverdomstolen.

För försäkringsöverdomstolens del har i budgetpropositionen, mot bakgrund av att måltillströmningen på sikt kan väntas avta, medel för nästa budgetårs verksamhet beräknats med utgångspunkt från en begränsad tillämpning av huvudförslaget. Utskottet har ingen erinran häremot.

Vad gäller försäkringsrätterna har föredragande departementschefen med hänsyn till att det nya omprövningsförfarandet hos försäkringskassorna lett till en påtaglig minskning av måltillströmningen till rätterna under hösten 1982 ansett det möjligt att vid beräkningen av medel för nästa budgetårs verksamhet tillämpa huvudförslaget.

I motion 570 av Nils Svensson m. fl. begärs att en fjärde försäkringsrätt skall inrättas i Malmö. Motionärerna framhåller att de vid föregående riksmöte beslutade åtgärderna inte har fått tillräcklig effekt på de stora målbalanserna vid försäkringsrätterna och att det därför finns skäl för att inrätta ytterligare en försäkringsrätt. För en lokalisering till Malmö talar enligt motionärerna såväl närheten till juridiska fakulteten i Lund som de unika medicinska resurser som finns i Malmö-Lundområdet. Dessutom pekar motionärerna på att tillgången på lokaler för offentlig verksamhet är stor i Malmö.

Utskottet har under de senaste riksmötena avstyrkt motionsyrkanden om inrättande av en försäkringsrätt i Malmö (senast SfU 1981/82: 7). Utskottet har därvid visserligen ansett att förstärkningar av organisationen är nödvändiga för att bringa ned balanserna. Däremot har utskottet inte ansett att förstärkningarna skulle få en bättre effekt om de användes för att inrätta en ny försäkringsrätt, vilket dessutom skulle föranleda avsevärt ökade kostnader.

Såsom framgår av budgetpropositionen har de av riksdagen under våren 1982 beslutade åtgärderna lett till en påtaglig minskning av måltillströmningen till försäkringsrätterna. Mot denna bakgrund anser utskottet att det finns skäl att avvakta den fortsatta utvecklingen av målbalanserna vid försäkringsrätterna innan riksdagen beslutar om någon resursförstärkning. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion 570.

Utskottet biträder propositionens förslag om medelsanvisning.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Försäkringsöverdomstolen* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 8 365 000 kr.,
2. beträffande *försäkringsrätt i Malmö*
   att riksdagen avslår motion 1982/83: 570,
3. att riksdagen till *Försäkringsrätter* för budgetåret 1983/84 anvisar ett förslagsanslag av 38 640 000 kr.

Stockholm den 12 april 1983

På socialförsäkringsutskottets vägnar
SVEN ASPLING

Närvarande: Sven Aspling (s), Nils Carlshamre (m), Doris Håvik (s), Gösta Andersson (c), Allan Åkerlind (m), Ralf Lindström (s), Lars-Åke Larsson (s), Gullan Lindblad (m), Lena Öhrsvik (s), Siri Häggmark (m), Karin Nordlander (vpk), Ingegerd Elm (s), Gunhild Bolander (c), Inger Hestvik (s) och Rune Backlund (c).

Norstedts Tryckeri, Stockholm 1983